

KAMU KESİMİNDE GREVLER

Aydınlık Dergisi, 2 Eylül 1995

Yıldırım Koç

Tarım-İş Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş, 21 Ağustos günü yaptığı basın toplantısında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile TİGEM işyerlerinde çalışan 23 bin işçinin 8 Eylül günü greve çıkacağını ve Ankara'ya geleceğini açıkladı. TÜRK-İŞ Kamu Koordinasyon Kurulu ise, 29 Ağustos 1995 günü yaptığı toplantıda, Tarım-İş'in grevi nedeniyle Ankara'ya gelecek tarım işçilerinin yanı sıra, Ankara'daki diğer işyerlerinin işçilerinin de katılımıyla, 9 Eylül günü CHP Kurultayı'nı ziyaret etme ve CHP'ye Hükümetten ayrılma çağrısı yapma ve 20 Eylül günü diğer işyerlerindeki grevleri başlatma kararı aldı. Alınan diğer bir karar ise, grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin toplu sözleşmelerinin herhangi birinin Yüksek Hakem Kurulu'nda incelemeye alınması durumunda, bu işyerlerinin tümünde bir gün işe gitmeme eyleminin uygulanmasıydı. YHK, grevlerin başlayacağı 20 Eylül gününe kadar bu eyleme neden olacak süreci başlatmazsa, grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin işçileri, grevci işçilerle dayanışma için, 20 Eylül günü bir gün işe gitmeme eylemi gerçekleştirecekler.

Bu kararlar çeşitli açılardan önemlidir.

Grev hakkını düzenleyen, veya daha doğrusu kısıtlayan hükümler, 12 Eylül döneminde kabul edilmiştir. 1982 Anayasası'nın 54. maddesi ve Milli Güvenlik Konseyi tarafından 1983 yılında kabul edilen 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası'nın grev yasağı ve kısıtlamalarına ilişkin hükümleri hala aynen yürürlükte. Bu yasa kapsamında uygulanan ilk grevlerde üretim durdurulamamıştı. 1984-1985 yıllarında, "bu yasalarla grev yapmak enayiliktir" havası yaygındı. İşçiler çeşitli işyerlerinde grev oylamalarında greve "hayır" diyordu.

Anayasa ve yasalar değişmedi. Ama mücadele çok şey öğretti.

18 Kasım 1986 günü başlayan ve 93 gün sürerek 18 Şubat 1987 günü sona eren Netaş grevi (Otomobil İş) sırasında, mali olanakları sınırlı bağımsız sendikaların bile (a) güçlü bir dayanışma ve (b) toplu sözleşme görüşmeleri sırasında gerçekleştirilen grev dışı eylemlerle yenilgiyi aşabileceği yaşanarak öğrenildi. Netaş işçileri ve Otomobil İş Sendikası, uluslararası teknelci sermaye (Northern Telecom) ve Hükümet (PTT) ortaklığı karşısında başarı kazandı. Netaş grevi, grevler konusunda havanın dönmesinde etkili oldu.

Petrol-İş'in, Deri-İş'in, TÜMTİS'in, Selüloz-İş'in başarılı grevleri bu çizgiyi sürdürdü. İlk kez Selüloz-İş'in 6.9.1988 günü başlayan ve 16.1.1989 günü sona eren grevinde, TÜRK-İŞ Selüloz-İş'e 521,8 milyon lira verdi. Böylece grevci işçilere grevin 116. günü 60 bin'er lira dağıtılabildi.

1989 yılında İsdemir ve Kardemir işçilerinin 137 günlük grevi önemli bir dönüm noktasıydı. Ancak 1990 yılının son haftalarında başlayan Zonguldak Kömür Grevi (TTK Grevi) sırasında Genel Maden İş Sendikası ve maden işçileri, mücadeleye yeni bir boyut kazandırdılar. Zonguldak grevi sırasında grevci işçiler evlerinde oturmadı. Zonguldak her gün bir miting alanına çevrildi. 4-8 Ocak 1991 günleri ise, tüm eksiklik ve yanlışlıklarına karşın, dünya ve Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihine şanlı bir sayfa olarak geçen Zonguldak - Ankara Yürüyüşü başladı.

TÜRK-İŞ Kamu Koordinasyon Kurulu'nun kararları ile bu deneyim hazinesine yeni biçimler katılıyor.

Tarım-İş'in Ankara'da grevi başlatmaya tüm Türkiye'den üyelerini getirme kararı son derece önemlidir. TÜRK-İŞ'in bu eyleme destek vermesi ve CHP Kurultayı'nın topluca ziyareti de önemli bir adımdır.

TÜRK-İŞ ilk defa topluca grev uygulama kararları aldı.

TÜRK-İŞ ilk defa grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin işçilerinin greve çıkacak işçilere işe gitmeyerek destek vermesini öngören bir karar aldı.

TÜRK-İŞ ilk defa Yüksek Hakem Kurulu'nun anti-demokratik yapısı ve işleyişine karşı eylemli bir tepki gösterme kararı aldı.

Bazı Hükümet temsilcileri, 5 ve 8 Ağustos eylemlerini değerlendirirken, işçilerin yasal grev hakkını kullanmalarını, "yasadışı yollara başvurmamalarını" öneriyorlardı. Burada akla gelen bir olasılık, Hükümetin, zarar ettirilen ve ancak halkın tepkisi nedeniyle kapatılamayan bazı işletmeleri greve zorlayarak, ücret ödemelerinden kurtulmak istemesidir. Bu oyunu bozacak adımlar, TÜRK-İŞ Kamu Koordinasyon Kurulu kararlarında ifade edilen dayanışma ve eylemliliktir.

TÜRK-İŞ'in talebi, işçilerin satınalma gücünün korunmasıdır. Bu talep haklıdır. Talebin haklılığı kamuoyu tarafından da kabul edilmektedir. Sermayenin denetimi altındaki kitle iletişim araçlarının işçi aleyhtarı tüm yayınlarına karşın, uluslararası ve yerli tekelleri sermaye, IMF, Dünya Bankası ve Sayın Başbakan dışında tüm toplum kesimleri, bu talebin haklılığı konusunda görüş birliği içindedir. DYP içindeki bazı kesimler bile, izlenen işçi düşmanı politikadan rahatsızlık duymaktadır. CHP bu konuda içten içe kaynamaktadır.

Bugün ücret konusunda bir saflaşma gibi gözükken durum, gerçekte emperyalizm ve ülkemizdeki yandaşları ile ülkemizin bağımsızlığını, emeğe saygıyı ve demokrasiyi isteyenler arasındaki saflaşmanın bir yansımasıdır.

Türkiye'yi uluslararası tekelleri sermayenin ve özellikle de Avrupa Birliği'nde yerleşmiş sermayenin ucuz emek cenneti haline getirmek isteyenler ve ülkemizdeki yandaşları hayalkırıklığına uğrayacaktır.